

Utlandsupplåningen

Utifrån sina erfarenheter av kommunal utlandsupplåning undrar Eje Sjöö om inte staten bör svara för hela upplåningen utomlands. Lars Jonung anser att det bli finns viktiga pedagogiska fördelar med att kommunerna själva tvingas ut på den internationella kapitalmarknaden. □

I en ledare i *Ekonomisk Debatt* 6/79 diskuterar Lars Jonung fördelarna med utlandsupplåningen. En fråga som Jonung enligt min mening inte tillräckligt beaktar är vem som skall svara för denna upplåning. Om det är så att kommuner och landsting fortsättningsvis ska ta sin del av utlandsupplåningen kan det verkligen ifrågasättas om detta medför något gott för kommuninnevärdarna/skattebetalarna. Med den erfarenhet jag har från en större svensk kommuns utlandsupplåning kan bekräftas att låneskuldens utveckling till följd av stigande kurser varit mycket ogynnsam.

Utlandsupplåningen, som i huvudsak skedde åren 1975 och 1976 var helt styrd av riksbanken. Detta gällde även valet av upplåningsvaluta. Med något undantag när förmedlades lånen av de institut, som har till uppgift att tillhandahålla långfristiga lån till kommunerna. I den kommun som jag verkar uppgår låneskulden på utlandslånen till ca 50 milj kronor efter aktuell kurs. Motsvarande skuld vid upplåningstillfället uppgår till ca 38 milj kronor. I kommunens redovisning har avsatts medel för kursförluster, som svarar uppemot 12 milj kronor. Lånen är till sin konstruktion amorteringsfria under de fem första åren. Merparten av lånen amorteras därefter på en 4-årsperiod. Den verkliga kursförlusten uppstår således inte förrän lånen amorteras. Räntan på lånen uppgår i genomsnitt till ca 9,5 procent.

Kursen på DM per 1979-06-30 i förhållande till kursen vid upplåningstillfället visar i genomsnitt en ökning på kr 64: 11. Motsvarande tal för Hfl är kr 42: 10. Kursökningen på de amorteringar som erlagges under 1980 uppgår med ovanstående som bakgrund till ca 26 procent. Kurserna har fortsatt att stiga under andra halvåret, så att kursökningarna kommer i verkligheten att bli ännu högre. För att på ett gripbart sätt uttrycka den ekonomiska innebörden av det ovan sagda, medför alltså amorteringarna på utlandslånen, att kommunen på varje återbetalad 1000-lapp får erlagga ytterligare minst 260 kronor i kursförluster. Räntnivån på lånen kan inte heller anses vara så låg att någon kompensation erhålles för kursförlusterna. Om kursförlusterna inräknas i den ränta som erlagges under 1980 uppgår den totala räntan till ca 17 procent beräknad på skulden vid upplåningstillfället. Denna ränta kan jämföras med den sk kommunlåneräntan, som efter senaste diskontoändringen torde ligga för bundna lån på 11,85 procent och för obundna lån med rörlig ränta i skiktet 13-13,5 procent.

Man kan på goda grunder fråga sig om utlandsupplåningen är något som kommuner och landsting kan fortsätta med? Det är ju till sist skattebetalarna i kommuner och landsting som får betala vad kalaset kostar. För den kommun i vilken jag verkar, beräknas kursförlusterna vid amorteringar på utlandslånen under 1980 medföra en ökad press på utdebiteringen med ca 7 öre dvs en total kostnad på ca 2,3 miljoner kronor.

Såsom här torde framgå, är jag starkt kritisk mot utlandsupplåning inom kommunsektorn. Enligt min mening torde det ankomma på staten att ansvara för all utlandsupplåning i den mån det inhemska låneutrymmet inte racker för finansiering av offentliga investeringar hos kommuner och landsting.

*Eje Sjöö**

* Författaren är avdelningschef på dratsekontoret i Norrköping.